

**Cyfarwyddeb y Gymuned Ewropeaidd rhif 79/409 ar Warchod Adar Gwyllt
Disgrifiad ar gyfer Newidiadau Arfaethedig i Ardal Gwarchodaeth Arbennig
(AGA)**

Enw: Grassholm

Siroedd/Awdurdodau Unedol: Mae'r AGA a'r estyniad arfaethedig yn gorwedd o fewn neu'n gyfagos i Awdurdod Unedol Sir Penfro ac mae'r ardal fewndirol yn gorwedd o fewn Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro. Mae'r rhan o safle arfaethedig sy'n wynebu'r môr yn gyfan gwbl o fewn dyfroedd tiriogaethol y DU.

Ffin yr AGA arfaethedig: Gweler map AGA arfaethedig. Mae'r ffin arfaethedig yn gorwedd gan fwyaf o fewn un filltir forol i Ynys Gwales, gyda chyfran fechan yn gorwedd ychydig dros un filltir forol o'r ynys. Y rhan honno o'r AGA arfaethedig yn unig sy'n is na'r marc penllanw cymedrig sy'n gyd-drawol gydag Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA) Pembrokeshire Marine / Sir Benfro Forol, a ddynodwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ym mis Rhagfyr 2004 o dan Gyfarwyddeb Cynefinoedd a Rhywogaethau'r UE 1992 (92/43/EEC), ac mae'r AGA i gyd wedi'i amgylchynu gan y safle ACA.

Mae'r safle newydd yn cynnwys yr ardaloedd tirol presennol a ddynodwyd fel AGA Grassholm gan yr Ysgrifennydd Gwladol dros yr Amgylchedd yn ystod mis Ionawr 1986 o dan Gyfarwyddeb yr UE 1979 ar Warchod Adar Gwyllt (79/409/EEC).

Maint yr AGA: Mae'r AGA bresennol a'r un arfaethedig yn cynnwys arwynebedd o oddeutu 1744ha.

Disgrifiad o'r safle: Mae Ynys Gwales yn ynys fasalt sy'n gorwedd yn isel, wedi'i lleoli oddeutu 18km oddi ar arfordir de-orllewin Cymru. Mae gan yr ynys lystyfiant tirol cyfyngedig oherwydd effeithiau niferoedd mawr o adar y môr sy'n bridio a dylanwad ewyn halenaidd ac ardaloedd agored i'r elfennau, ac mae'i blaen traeth a'i chynefinoedd islanwol ymysg y mwyaf agored i'r tonnau a'r llanw ym Mhrydain. O fis Ionawr i fis Hydref mae Ynys Gwales yn cynnal y boblogaeth fridio drydedd fwyaf o huganod gogledd yr Iwerydd (*Morus bassanus*) yn y byd.

Mae huganod yn defnyddio'r dyfroedd morol yn union gerllaw'r nythfa ar gyfer nifer o weithgareddau hanfodol, fel trwsio'u plu, ymolchi ac arddangos. Mae adar y môr sy'n nythu yn defnyddio'r safle yn ogystal i fwydo o fewn a thu allan i'r AGA yn yr ardal forol o gwmpas, yn ogystal ag ymhellach i ffwrdd.

Rhywogaethau cymhwysol: Mae'r safle yn gymwys o dan **erthygl 4.2** o'r Gyfarwyddeb (79/409/EEC) oherwydd iddo gael ei ddefnyddio'n rheolaidd gan 1% neu fwy o boblogaeth bioddaearyddol o'r rhywogaethau mudol canlynol a geir yn rheolaidd (ac eithrio'r rhai hynny a restrir yn Atodiad I) mewn unrhyw dymor:

Rhywogaeth fudol	Cyfrif a thymor	Cyfnod	% o isrywogaeth neu boblogaeth
Hugan <i>Morus bassanus</i>	33,000 pâr – tymor bridio	Cyfrif fel yn 1994/5	12.5% o'r boblogaeth fridio Gogledd yr Iwerydd

DATA: Diweddarodd Adolygiad AGA 2001 (Stroud ac eraill 2001) yr asesiad cynharach o Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig y DU a gyhoeddwyd yn 1992 yng ngolwg gwybodaeth newydd a bylchau posibl. Gofynnodd y Llywodraeth i'r Cyd-bwyllgor Cadwraeth Natur (JNCC) adolygu rhwydwaith AGA y DU ac argymhell rhestr bendant o safleoedd, wedi'u nodi yn erbyn canllawiau dethol eglur. Roedd hyn yn sefydlu gwaelodlin drwy'r DU yn erbyn yr hwn gellid asesu'r angen am newid yn y dyfodol. Mae'r data sy'n cael ei ddyfynnu uchod wedi'i gymryd o'r adolygiad hwn yn 2001 a oedd wedi'i seilio ar y data mwyaf diweddar a chynhwysfawr a oedd ar gael ar ddechrau'r adolygiad. Maen nhw'n darparu asesiad cymharol a gwaelodlin sefydlog, er bod data mwy diweddar wedi ymddangos ers hynny.

Prif ffynonellau data am adar:

JOHNSTON, C.M., TURNBULL, C.G., REID, J.B. & WEBB, A. 2004. **Marine Natura 2000: Update on Progress in Marine Natura. Papur i Gyfarfod y Cyd-bwyllgor**, Mawrth 2004.

MCSORLEY, C.A., DEAN, B.J., WEBB, A. & REID, J.B. 2003. **Seabird use of waters adjacent to colonies: Implications for seaward extensions to existing seabird breeding colony SPAs.** Adroddiad gan y JNCC, rhif 329

MCSORLEY, C.A., WILSON L.J., DUNN, T.E., GRAY, C., DEAN, B.J., WEBB, A. & REID, J. B. 2008. **Manx shearwater *Puffinus puffinus* evening rafting behaviour around colonies on Skomer, Rum and Bardsey: its spatial extent and implications for recommending seaward boundary extensions to existing colony Special Protection Areas in the UK.** Adroddiad gan y JNCC, rhif 406.

REID, J.B. a WEBB, A. 2005. **Marine Natura 2000 – Recommendations for the extension of existing seabird (colony) Special Protection Areas into the marine environment.** Papur pwyllgor y JNCC 05 P14B.

STROUD, D.A., CHAMBERS, D., COOK, S., BUXTON, N., FRASER, B., CLEMENT, P., LEWIS, I., MCLEAN, I., BAKER, H. & WHITEHEAD, S. 2001. **The UK SPA network: its scope and content.** Cyfrolau 1-3. JNCC, Peterborough.

Cyfrol 1: Rationale for the selection of sites.

Cyfrol 2: Species accounts.

Cyfrol 3: Site accounts.